DRŽAVNI ZBOR
P R E J E T O 10.4.2017, 020-07/17-0228/4, 543-01/17-0001/4

Podpisnik:Anja Kopac Mrak
Izdajatelj certifikata:sigov-ca
Serijska št. certifikata:3a 5e 92 74
Datum poteka certifikata:23.03.2018
Datum in čas podpisa:10:10, 10.04.2017
Referenčna številka:0010-37/2017/4

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO, SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

Kotnikova ulica 28, 1000 Ljubljana

T: 01 369 77 00
F: 01 369 78 32
E: gp.mddsz@gov.si
www.mddsz.gov.si

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE
PREDSEDNIK
Šubičeva 4
1000 Ljubljana

gp@dz-rs.si

Številka: 0010-37/2017
Datum: 10. 4. 2017

Zadeva: **Poslansko vprašanje Suzane Lep Šimenko v zvezi z nepravilnostmi pri oskrbi za starejše**
Zveza: Vaš dopis št. 020-0717/228

Spoštovani,

Ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, dr. Anja Kopač Mrak je prejela poslansko vprašanje Suzane Lep Šimenko v zvezi z nepravilnostmi pri oskrbi za starejše, na katerega podaja naslednja pojasnila.

1. Katere nepravilnosti v zvezi z izvajanjem podeljene koncesije družbi DEOS d.d. je ministrstvo v preteklosti obravnavalo in kakšni so bili rezultati?

Na podlagi podeljenih koncesij v preteklem obdobju, družba DEOS d.d. kot koncesionar upravlja z osmimi domovi za starejše, v katerih je nastanjenih približno 1200 uporabnikov storitev institucionalnega varstva za starejše in za katere skrbi okoli 600 zaposlenih delavcev.

Ministrstvo do sedaj ni prejelo nobenih informacij v zvezi z nepravilnostmi, ki bi se nanašale na poslovanje koncesionarja DEOS d.d., nepravilnosti v zvezi z izvajanjem storitve, ki je predmet koncesije pa so v pristojnosti Socialne inšpekcije, ki deluje kot samostojen organ v okviru ministrstva. V nadaljevanju vam posredujemo poročilo Socialne inšpekcije, v katerem je navedeno naslednje:

DEOS d. d. izvaja storitev institucionalno varstvo starejših na podlagi koncesijskih pogodb v 8 enotah oziroma centrih starejših. Nadzor pri njem so od leta 2006 sicer opravljale vse tri inšpekcije, ki delujejo v okviru Inšpektorata RS za delo (IRSD), vendar so inšpektorji pri tem ugotovili nekaj posamičnih nepravilnosti iz svoje pristojnosti. Za večino prejetih očitkov se je izkazalo, da ne sodijo v pristojnosti IRSD ali pa da so neutemeljeni. Koncesionar sicer po ugotovitvah Socialne inšpekcije po prijavah ne izstopa od drugih izvajalcev storitve institucionalno varsto starejših in je v primeru odrejenih ukrepov ali naročil, slednje vedno tudi izpolnil v odrejenih rokih.

Socialna inšpekcija je od leta 2006 do 2016 opravila pri tem koncesionarju 15 rednih nadzorov (po predpisih, veljavnih do junija 2016, so se namreč redni nadzori pri vsakem izvajalcu

opravljali na vsaka tri leta, kar je bilo za DEOS d.d. šteto za vsak center starejših posebej) in 25 izrednih nadzorov. V rednih nadzorih so bile v začetku izvajanja storitve v prvih treh centrih ugotovljene nepravilnosti v kadrovskem standardu in normativu ter v organiziranju sodelovanja uporabnikov pri izvajanju storitve. V nadzorih, ki jih je socialna inšpekcija opravila na podlagi pobud (izredni nadzori), so se očitki večinoma nanašali na zdravstvene storitve, ki se izvajajo vzporedno s socialnovarstveno storitvijo in so v pristojnosti Ministrstva za zdravje. Zato je Socialna inšpekcija te pobude skladno s predpisi odstopila pristojnim organom in službam nadzora. V letih od 2008 do 2014 so se očitki iz pobud nanašali pretežno na izvajanje zdravstvenih storitev v Centru starejših Trnovo, na katerega so se nanašli tudi očitki glede prehrane. Prehrana v domovih starejših sodi na področje javne prehrane (javne kuhinje), ustrezna prehrana starejših oseb pa je pristojnost zdravnika, zato je Socialna inšpekcija tudi te pobude odstopila Ministrstvu za zdravje.

V letu 2016 je Socialna inšpekcija prejela 8 pobud za nadzor pri koncesionarju DEOS d. d., od tega 3 za izvajanje storitve v Centru starejših Trnovo, 2 v Centru starejših Črnuče ter po 1 pobudo za nadzor nad delo Centra starejših Cerknica, Center starejših Horjul in Center starejših Notranje Gorice. Pobude za nadzor v Centru starejših Trnovo so se nanašale na nezadovoljstvo s prehrano, zdravstveno nego ter nad perilom (rjuhe in brisače), zato so bile v delu zdravstvenih storitev in prehrane odstopljene drugim pristojnim organom, v delu perila pa je bilo ugotovljeno, da je izvajalec seznanil uporabnike in njihove svojce, da je v priprava nabava novega perila in je bila pobuda s tem očitkom (dotrajano perilo) posredovana inšpekciji dva dni pred prispelo pošiljko naročenega novega perila v ta center. Očitki iz ene pobude za nadzor v Centru starejših Črnuče niso bili utemeljeni, na osnovi ugotovitev iz nadzora druge pobude pa so bili izvajalcu odrejeni ukrepi za dopolnitev kadrovske strukture in organizacije dela za osnovno in socialno oskrbo ter za dopolnitev dejavnosti na varovanem oddelku centra. V nadzori v Centru starejših Cerknica in Centru starejših Notranje Gorice je bilo ugotovljeno, da očitki iz pobude niso bili utemeljeni, v nadzoru v Centru starejših Horjul pa so bili očitki nad zdravstvenimi storitvami odstopljeni drugim pristojnim organom, v delu socialne oskrbe pa so bila ugotovljena nepravilna ravnanja dveh strokovnih delavk, ki niso bila vezana na neposredno izvedbo storitve za konkretnega uporabnika, centru pa so bila v zvezi z ugotovitvijo izrečena naročila za preprečevanje podobnih ravnanj.

Socialna inšpekcija je v obdobju 2005-2016 opravila v DEOS d.d., Centru starejših Medvode 9 nadzorov, od tega 3 redne in 6 izrednih. V zadnjem rednem inšpekcijskem nadzoru v letu 2012 je bilo ugotovljeno, da koncesionar v tem cenru izvaja storitev institucionalno varstvo starejših v obliki domskega varstva skladno s predpisi in strokovnim načeli socialnega varstva. V letu 2012, 2013 in 2015 je inšpekcija prejela po 1 pobudo za izredni nadzor, v katerih je bilo ugotovljeno, da so bili očitki vezani na nezadovoljstvo uporabnikov v oskrbovanih stanovanjih in oskrbovanih hišah Zbiljski gaj, ki so v sklopu Centra starejših Medvode. Očitki so se nanašali na nejasnosti glede lastništva nepremičnin in na to vezane davčne obveznosti, na to vezano obračunavanje skupnih stroškov in vzdrževalnih del ter nejasnega zaračunavanja storitve institucionalno varstvo v primeru izvajanja te storitve s strani tega centra v lastniških oskrbovalnih stanovanjih in hišah. Na inšpekcijo so takšna vprašanja naslovili posamezniki in Združenje lastnikov oskrbovanih stanovanj Medvode. Inšpekcija je posameznike in predstavnika združenja napotila na druge organe, ki so pristojni za davčne zadeve ter za lastniška nepremičninska razmerja. Ob tem so bili v pobudah navedeni tudi očitki glede prehrane in sodelovanja uporabnikov pri izvajanju storitve, v nadzoru pa je bilo ugotovljeno, da imajo uporabniki možnosti sodelovati z izvajalcem pri izvajanju storitve, v zadevi očitkov prehrane pa so bile pobude odstopljene drugim pristojnim organom.

Inšpekcija nadzora varnosti in zdravja pri delu je pri DEOS, d. d. od leta 2012 opravila 2 redna nadzora in 2 nadzora v okviru usmerjenih akcij ter v letih 2014 in 2015 v enotah Center starejših

Cerknica in Center starejših Trnovo ugotovila prekoračitev zakonsko določenega roka za opravljanje pregledov in preizkusov delovne opreme. Delodajalcu je zato izdala upravni odločbi, s katerima mu je odredil odpravo ugotovljene nepravilnosti.

Inšpekcija nadzora delovnih razmerja je pri delodajalcu DEOS, d. d. od leta 2012 opravila 2 izredna nadzora, vendar za zdaj pri njem ni ugotovila nepravilnosti.

2. Kako ministrstvo nadzira izvajanje podeljenih koncesij in kako nadzira zagotavljanje primernega standarda stanovalcem?

Pristojna komisija pred začetkom delovanja koncesionarja preglede ustreznost prostorov v katerih se bo izvajala koncesija. Prostori morajo biti zgrajeni v skladu s projektno dokumentacijo, ki jo je koncesionar kot ponudnik predložil na javnem razpisu za podelitev koncesije.

Izračun cene storitve je predpisan z metodologijo, ki jo predpiše ministrstvo, slednje pa tudi predlagane cene storitve izvajalcev potrdi oziroma poda k ceni soglasje.

Socialna inšpekcija je pristojna za nadzor izvajanja storitve institucionalno varstvo v delu ugotavljanja upravičenosti prosilcev in uporabnikov storitve ter postopkov za uveljavitev pravice do institucionalnega varstva, v delu kadrovskega standarda in normativa storitve ter v delu metodologije izvajanja varstva in oskrbe ter vodenja evidenc o storitvi.

3. Ali je ministrstvo kadarkoli obravnavalo domnevne nezakonitosti pri nakupu nepremičnine s strani DEOS d.d. ?

Domnevne nazakonitosti pri nakupu nepremičnine s strani družbe DEOD d.d. ministrstvo ni obravnavalo, ker to ni predmet koncesijskega razmerja med koncesionarjem in koncedentom. Koncesionar DEOS d.d. vseskozi zagotavlja ustrezne prostore za izvajanje koncesije, kar je v skladu s Pravilnikom o minimalnih tehničnih zahtevah za izvajalce socialnovarstvenih storitev in določili koncesijske pogodbe.

4. Ali ministrstvo meni, da se dobiček iz naslova oskrbe starejših, za katero je podeljena koncesija, lahko ustvarja na račun nižjega standarda oskrbe?

Nikakor ne, ker je po 41. a členu Zakona o socialnem varstvu dejavnost socialnega varstva nepridobitna, kar pomeni da izvajalec ne sme ustvarjati dobičkov iz osnovne dejavnosti oz. dejavnosti za katero mu je bila podeljena koncesija.

Izvajalci storitev institucionalnega varstva starejših (tako javni zavodi kot tudi koncesionarji) so dolžni izvajati storitve v okvirih predpisanih standardov in normativov. Odstopanja od teh predpisov niso dopustna. Ugotavljanje ustreznosti izvajanja storitve pa je v pristojnosti socialne inšpekcije. Socialna inšpekcija v okviru pristojnosti ni ugotovila nižanja standarda oskrbe pri koncesionarjih storitve institucionalno varstvo.

5. Kako so regulirani dobički, ki se ustvarjajo na podlagi koncesije iz naslova oskrbe starejših?

Pri izvajanju storitev oskrbe starejših morajo vsi izvajalci zagotavljati ustrezno kakovost celotne oskrbe, za katero se določi cena, ki je regulirana s Pravilnikom o metodologiji za oblikovanje cen socialno varstvenih storitev. Na podlagi pravilnika je možno pri izračunu cene upoštevati stroške dela, stroške materiala in storitev, stroške amortizacije in investicijskega vzdrževanja ter

v primeru koncesionarjev tudi stroške financiranja kot nadomestilo za vloženi kapital. Za vsakega od elementov cene so s pravilnikom predpisane omejitve, v okviru katerih je mogoče določiti ceno. Pri stroških dela se upošteva število zaposlenih po kadrovskih normativih predpisanih s Pravilnikom o standardih in normativih socialno varstvenih storitev ob upoštevanju najvišjega dovoljenega zneska za plače in druge stroške dela na zaposlenega, ki so vsako leto najkasneje 15. februarja objavljeni v Uradnem listu RS s Sklepom o določitvi standarda povprečne plače ter stroškov in odhodkov storitev oskrbe institucionalnega varstva za osebe, starejše od 65 let ter za odrasle osebe s posebnimi potrebami v posebnih socialno varstvenih zavodih in enotah domov za starejše, ki ga je možno upoštevati v cenah storitev. V navedenem sklepu je objavljen tudi standardni znesek stroškov in odhodkov oskrbe na posteljo, s čimer so omejeni stroški materiala in storitev, ki jih je mogoče uveljavljati v ceni. Strošek amortizacije in investicijskega vzdrževanja ne sme presegati 20% deleža v strukturi cene. Stroški financiranja so omejeni s priznano obrestno mero, saj se določijo v višini zmnožka do največ 60% knjigovodske vrednosti opredmetenih osnovnih sredstev in priznane obrestne mere.

48. člen Zakona o zavodih določa, da smejo zavodi presežek prihodkov nad odhodki uporabiti le za opravljanje in razvoj dejavnosti, če ni z aktom o ustanovitvi drugače določeno. Ta določba pa velja tudi za koncesionarje, saj določba 2. odstavka 41. b člena Zakona o socialnem varstvu določa, da storitve, ki jih zakon določa kot javno službo, opravljajo v okviru mreže javne službe pod enakimi pogoji javni socialnovarstveni zavodi ter druge pravne in fizične osebe, ki pridobijo koncesijo na javnem razpisu.

S spoštovanjem,

Dr. Anja KOPAČ MRAK
MINISTRICA